

Porin kaupunginvaltuuston kokous nro 2/2013

Aika 25.2.2013 kello 18:00-20:00

Paikka KV:n istuntosali

Allekirjoitukset

Rauno Vesivalo
puheenjohtaja

Lauri Kilku
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat §:t 76-98

Pöytäkirjan tarkastus Kaupungintalolla helmikuun 28. päivänä 2013

Tapio Furuholm

Sanna Grönmark

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä kaupungintalolla, Hallituskatu 12,
maaliskuun 1. päivänä 2013

Todistaa Arja Impola
kanslisti

Otteen oikeaksi todistaa Porissa 1.3.2013

Hallintopäällikkö

Lauri Kilku

Päätöksentekijät

Anttila Taru
Bergroth-Lampinen Diana
Furuholm Tapio
Grönmark Sanna
Hakala Eija
Harjula Petri
Hatanpää Satu
Heljakka Helena
Hildén Hanna
Hiltunen Marika
Holmlund Ilkka
Huhtanen Tapio
Huhtasaari Laura
Huru Petri
Jalonen Ari
Joensuu Jarno
§:t 76-86, klo 18:00-18:33
Joutsenlahti Juha
Kaski Bia
Kataja Sampsa
Kaunistola Mari
Kiuru Krista
§:t 76-86, klo 18:00-18:33
Kivelä Antero
Kolehmainen Päivi
Korkeaaja Aila
Korpela Simo
Lahtinen Petri
Laiho Ville-Petteri
Laitinen-Pesola Jaana
Lanne Viveka
Laulainen Arja

Mäki Pirjo
§:t 86-98, klo 18:33-20:00

Levonen Jyrki
Liinamaa Anne
Linnainmaa Antti
Lundén Martti
Läntinen Ismo
Myllykoski Sonja
Mäenpää Pertti
Nummelin Aki
Nurmi Arto
Pajukoski Jari
Prihti Timo
Puhjo Veijo
Ranne Kaarina
Ranta Raisa
Raunela Tommi
Salokangas Tommi
Salonen Janne
Sandberg Juha
Satomaa Pekka
Taimi Rauli
Träskelin Kalevi
Tuovinen Mika
Vahala Ari
Wahlman Esa J.
Walli Helvi
Vasama Juha
Vesivalo Rauno
Wittsberg Regina
Vuolanne Antti

Muut läsnäolijat

Kaupunginjohtajat:
Luukkonen Aino-Maija; Hannus Kari; Laaksonen Aulis

Kilkku Lauri, hallintopäällikkö, pöytäkirjanpitäjä; Hatanpää Tuomas,
taloussuunnittelupäällikkö

86 § Porin kaupungin lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa yleisesti hallituksen esityksestä kuntarakennelakiuudistuksesta ja erityisesti:

- Selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- Esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- Valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muutoksesta;
- Yhdistymisavustuksen ehdoista ja määristä;
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8SM10D/liite_1.pdf

ja lakiluonnos perusteluineen

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8SQct7/liite_2.pdf

ovat oheisina linkkiliitteinä.

Kuntauudistukseen kytkeytyvistä muista hankkeista,

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8SX3Rh/liite_3.pdf

kuntauudistuksen etenemisestä

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8SdTzN/liite_4.pdf

ja sosiaali- ja terveystieteiden ministerityöryhmän esitys sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskeviksi linjauksiksi

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8ShxpB/liite_5.pdf

edelleen lisätietoa linkkiliitteissä.

Lisäksi oheisessa linkissä tiedoksi sosiaali- ja terveydenhuollon Palvelurakennetyöryhmän loppuraportti

http://www.pori.fi/material/attachments/kokoukset/6EQ8Skqnx/liite_6.pdf

Porin kaupungin kuntarakennelakiuudistuksen lausuntoa on valmisteltu konsernihallinnon sisäisessä työryhmässä (Leena Tuominen, Arto Vitikka, Aulis Laaksonen ja Timo Aro).

Lausuntoa on käsitelty valmistelun aikana sisäisten ryhmien lisäksi mm. kaupunkitason yhteistyötoimikunnassa, Porin kaupungin johdon seminaarissa, Karhukuntaneuvostossa (Porin seudun kunnanjohtajat) ja Karhukuntatoimikunnassa (Porin seudun kunnanhallitusten puheenjohtajat ja kunnanjohtajat).

Porin kaupunki vastaa Valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön edellä mainittua ryhmittelyä noudattaen seuraavaa:

”YLEISESTI HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ KUNTARAKENNELAIKSI

Porin kaupunki pitää tärkeänä kuntauudistuksen perimmäistä tavoitetta, joka on vahvoihin peruskuntiin perustuva elinvoimainen kuntarakenne.

Porin kaupunki pitää perusteltuna lähtökohtana kunnallishallinnon rakenneyöryhmän (selvitys 5a ja 5b) linjauksia kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Pori ilmaisi myönteisen kantansa rakennetyöryhmän esityksiin omassa lausunnossaan keväällä 2012.

Hallitus esittää lakiluonnoksessaan, että kuntarakenneluudistuksen toteuttamista koskevat säännökset esitetään sisällytettäväksi kuntajakolakiin ja lain nimikettä esitetään muutettavaksi kuntajakolaista sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelakiin. Muutos on tarkoituksenmukainen ja vastaa paremmin nykytilannetta.

Hallitusohjelman tavoite *vahvoihin peruskuntiin* pohjautuvasta kuntarakenteesta on edelleen oikeasuuntainen, jos vahvalla peruskunnalla ymmärretään sen alkuperäistä määritelmää eli että vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista, on riittävän suuri vastatakseen peruspalveluista, kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteen hajautumiseen. Kuntatalouteen liittyvät tulevat haasteet edellyttävät entistä elinvoimaisimpien kuntayksiköiden muodostamista. **Tulevien voimavarojen optimaalinen kohdentaminen alueen kehityksen ja asukkaiden palveluiden yhdenvertaisuuden kannalta onnistuu parhaiten vahvan peruskuntamallin pohjalta.**

Hallituksen esityksen mukaan kunnan selvitysvelvollisuus täyttyy, jos se täyttää yhdenkin erikseen määritellyn selvityspäätteen. Porin kaupunki lausuu erikseen selvityspäätteen kohdassa 2. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta hallituksen linjauksen olevan kestäväällä pohjalla toimivien, eheiden ja toiminnallisten kokonaisuuksien muodostamisen näkökulmasta. **Porin kaltaisen keskuskaupungin näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että selvitykseen osallistuvat kaikki sen vaikutusalueella olevat kunnat, jotka kuuluvat samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen erityisesti yhdyskuntarakente- ja työssäkäyntikriteerien perusteella.**

Lakiesityksessä esitetyt selvitysalueen poikkeamisperusteet ovat johdonmukaiset ja vahvistavat pyrkimystä eheiden toiminnallisten kokonaisuuksien muodostumiseen.

Selvitysvelvollisuuden tai yhdistymiselvityksen perimmäisenä tavoitteena on lakiesityksen mukaan saada aikaiseksi esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä yhdistymissopimus. Tavoite on selkeä ja yksiselitteinen.

Selvityksen sisällön osalta on määritelty kuusi vähimmäisvaatimusta, jotka ovat luonteeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin erilaisia. **Porin kaupungin näkökulmasta selvitysten sisältöä pitäisi painottaa nykyistä enemmän siihen, että toteutettavat selvitykset keskittyisivät lakiesitystä vahvemmin a) hallinnon ja palveluiden järjestämiseen sekä palvelujen tuottamiseen selvitysalueella, b) taloudellisen tilanteen arvioimiseen varsinkin tulevan kuntataloudellisen liikkumavaran näkökulmasta ja c) yksityiskohtaiseen ja perusteltuun arvioon yhdistymisen eduista ja haitoista.** Muiden vähimmäisvaatimusten sisällyttäminen selvitykseen on tarkoituksenmukaista, mutta pääpainon pitäisi olla vahvemmin kolmessa em. asiassa.

Kuntien arviointimenettelyä tehostetaan lakiesityksen mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien kohdalla. **Arviointimenettelyä voisi olla perusteltua soveltaa nykyistä laajemmin myös muiden selvityspäätteen kuin vaikean taloudellisen aseman kohdalla. Tällöin tulevat erityisesti kyseeseen palveluperusteet eli jos kunnan väestöpohja on merkittävästi koko maan mediaania alhaisempi ja syntyvän ikäluokan koko on alle 20 lasta vuodessa. Elinvoima ja kilpailukyky edellyttää riittävää väestöpohjaa. Valtioneuvostolla on nykyisin mahdollisuus ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin, jos kyky kunnan peruspalvelujen järjestämiseen on vaarantunut eivätkä kuntalaiset saa tarvitsemiaan palveluita, mutta toimivalta koskee vain erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia eikä muita perusteita kuten em. väestö- ja palveluperustetta.**

Hallituksen esityksen mukaan kuntien henkilöstön asema muutosprosessissa turvataan nykyisen tasoisena. Esitys on perusteltu ottaen huomioon kuntien henkilöstön ikärakenne ja merkittävä poistuma määrätyissä ammattiryhmissä 2010-luvun loppupuolella ja 2020-luvulla.

Kuntien yhdistymisen taloudelliseen tukeen otetaan Porin osalta yksityiskohtaisemmin kantaa lausunnon vastauskohdassa 5.

Porin kaupungin näkökulmasta kunnanosaliitokset ovat perusteltuja ainoastaan silloin, kun niiden avulla kyetään välttämään toiminnallisesti yhteenkuuluvien alueiden rikkoutuminen tai osaliitokset ovat välttämättömiä yhdyskuntarakenteen tasapainoisen kehittämisen kannalta.

SELVITYSVELVOLLISUUDESTA, SELVITYSPERUSTEISTA (ML. POIKKEUSPERUSTEISTA) JA SELVITYSVELVOLLISUUDEN SISÄLLÖSTÄ

Porin kaupunki pitää toimivana lähtökohtana tavoitteiden toteuttamisen kannalta esitettyä tarkkaan määriteltyä selvitysvelvoitetta, joka perustuu erikseen määriteltyihin ja tilastoihin todennettavissa oleviin kriteereihin. Porin kaupunki pitää edelleen ainoana perusteltuna ratkaisuna sitä, että selvitysvelvollisuuden kautta pyritään varmistamaan alueellisesti eheidä ja toiminnallisten kokonaisuuksien muodostuminen.

Selvitysperusteet liittyvät lakiesityksen mukaan kolmeen kokonaisuuteen:

1. Palveluiden edellyttämään väestöpohjaan (palveluperuste),
2. Työpaikkaomavaraisuuteen, työssäkäyntiin ja yhdyskuntarakenteeseen (elinvoimaperuste)
3. Kunnan taloudelliseen tilanteeseen (talousperuste).

Taulukossa 1. kuvataan palveluperusteen toteutuminen Porin vaikutusalueella.

Lakiesityksen mukaan palveluperusteen osalta selvitysvelvoite täyttyy, jos kunnassa on alle 20 000 asukasta tai alle yksivuotiaiden ikäluokan koko jää alle 50 lapsen.

Selvitysvelvoite täyttyy palveluperustekriteerin perusteella väestöpohjan osalta kaikissa Porin vaikutusalueen kunnissa ja syntyvän ikäluokan koko viidessä kunnassa (Siikainen, Lavia, Pomarkku, Merikarvia ja Luvia).

Taulukko 1. Palveluperusteen toteutuminen Porin vaikutusalueella

Kunta	Väestöpohja 31.12.2012/kriteeri vähintään 20 000 asukasta	Alle 1-vuotiaiden ikäluokan koko keskimäärin 2009- 2011/kriteeri vähintään 50 lasta
Porin kaupunki	83 292	834,7
Harjavalta	7 493	69,7
Huittinen	10 622	104
Kokemäki	7 892	61
Lavia	1 917	11,6
Luvia	3 360	35,7
Merikarvia	3 266	21,3
Nakkila	5 749	59,7
Pomarkku	2 371	18,3
Siikainen	1 642	11,3
Ulvila	13 470	150

Lähde: Tilastokeskus

Taulukossa 2. kuvataan elinvoimaperusteen toteutumisesta Porin vaikutusalueella.

Työpaikkaomavaraisuus- ja työssäkäyntiperusteet täyttyvät neljässä kunnassa: Luvialla, Nakkilassa, Pomarkussa ja Ulvilassa. Lavia täyttää työpaikkaomavaraisuuskriteerin. Yhdyskuntarakennekriteeri eli yhteinen keskustaajama-alue ja keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama toteutuu Porin, Ulvilan, Nakkilan ja Harjavallan alueella.

Taulukko 2. Elinvoimaperusteen toteutuminen Porin vaikutusalueella

Kunta	Työpaikkaoma- varaisuus % vuonna 2010/kriteeri vähintään 80 %	Työssäkäynti (pendelöinti) Poriin /kriteeri enemmän kuin 25 %	Yhteinen keskustaaajama-alue/ kriteeri keskus- ja lähitaajamaluokitus
Pori	107,4	-	Kyllä
Harjavalta	130,4	11,8	Kyllä
Huittinen	98,4	-	Ei
Kokemäki	85,9	-	Ei
Lavia	78,1	11,8	Ei
Luvia	52,4	42,2	Ei
Merikarvia	85,9	15,6	Ei
Nakkila	76,3	26,5	Kyllä
Pomarkku	64,9	28,1	Ei
Siikainen	88,7	11,5	Ei
Ulvila	66,7	49,1	Kyllä

Lähde: Tilastokeskus, Suomen Ympäristökeskus

Taulukossa 3. kuvataan talousperusteen toteutumista Porin vaikutusalueen kunnissa. Talousperusteen raja-arvot eivät täyty neljän kriteerin osalta yhdessäkään alueen kunnassa. Lavian osalta talousperuste täyttyy kolmen tekijän osalta, Kokemäen osalta kahden tekijän kohdalla ja Huittisten, Nakkilan, Pomarkun ja Siikaisten kohdalla vain yhdessä tekijässä.

Taulukko 3. Talousperusteen toteutuminen Porin vaikutusalueella

Kunta	Vuosikate negatiivinen € / asukas 2010- 2011	Tulovero- prosentti 2010-2011	Kunnan lainamäärä asukasta kohden € per asukas 2010- 2011	Taseeseen kertynyttä alijäämää €/per asukas 2010-2011	Omava- raisuusaste % 2010- 2011	Suhteellinen velkaantu- neisuus % 2010-2011
Pori	332	18,75	2019	179	64,1	41,3
Harjavalta	206	18,75	0	2347	88,9	10,5
Huittinen	492,5	19,75	1307	574	66,2	29,7
Kokemäki	145	19,75	1755	177	41,5	40,6
Lavia	263,5	20,75	2164	-1834	29,4	38,6
Luvia	83	19,0	1514	420	52,5	40,8
Merikarvia	376	19,5	523	1501	80,2	18,7
Nakkila	263	19,75	424	637	73	19,7
Pomarkku	230	19,75	1048	642	60,4	29,1
Siikainen	154	20,0	770	1178	76,7	24,4
Ulvila	160	19,5	1238	504	64,3	33,8

Lähde: Kuntien tilinpäätökset Tilastokeskus ja Kuntaliitto

Porin kaupunginvaltuuston poliittiset ryhmät tekivät (pl. yksi ryhmä) valtuustosopimuksen, jonka yksi yhteisesti hyväksyty osio liittyi kuntauudistukseen. Valtuustosopimuksen kuntauudistusta koskevat linjaukset olivat seuraavat:

- Porin tavoite kuntauudistuksessa on Porin kaupungin ja kaupunkiseudun kokonaisuus.
- Porin lähtökohtana on vahva peruskunta. Kunnan on oltava riittävän vahva selviytyäkseen palveluiden ja hallinnon järjestämisestä, tuottamisesta sekä taloutta vahvistavasta kehittämistoiminnasta. Seudullista yhteistyötä tehdään uuden kunnan kokonaisedun mukaisesti.

- Pori pitää toimivana lähtökohtana kunnallishallinnon rakennetyöryhmän esitystä kahdeksan kunnan Porin selvitysalueesta. Selvitysalueen kunnat ovat Harjavalta, Nakkila, Merikarvia, Luvia, Pomarkku, Siikainen, Pori ja Ulvila. Selvitysalueeksi voi muotoutua myös jokin muu toiminnallisesti yhtenäinen kuntakokonaisuus.
- Pori kantaa vastuunsa koko maakunnan kehittämisestä.

Porin kaupungin tavoitteena on muodostaa alueelle toiminnallisesti eheä kokonaisuus. Alueen kokonaisedun, tulevan elinvoiman ja eheän kokonaisuuden muodostamisen kannalta Pori haluaa kiinnittää erityisesti selvityspenusteiden osalta huomiota niin sanottuun elinvoimaperusteeseen eli yhdyskuntarakenne- ja työssäkäyntikriteereihin. Yhdyskuntarakennekriteeri on nostettu keskeiseksi perusteeksi Porin kaupungin lausunnossa, koska se kuvaa kaikista muuttujista todennukaisemmin alue- ja yhdyskuntarakenteen nykytilaa ja luonnollista kehitystä hallinnollisista kuntarajoista riippumattomana toiminnallisena kokonaisuutena.

Pori esittää sekä valtuustosopimusten kuntauudistusta koskevien linjausten että edellä mainittujen elinvoimaperusteiden vuoksi kahta vaihtoehtoista mallia selvitysalueen perustaksi.

Vaihtoehtoiset mallit ovat seuraavat:

Vaihtoehtomalli 1. selvitysalueeksi:

Yhdyskuntarakenne- ja työssäkäyntikriteerin sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen perusteella yhtenäisen toiminnallisen alueen muodostaisivat Pori, Ulvila, Nakkila, Harjavalta, Luvia ja Merikarvia.

Vaihtoehtomalli 2. selvitysalueeksi:

Palvelu-, elinvoima- ja talouskriteerien perusteella selvityksen kohteena olevan alueen muodostaisivat Pori, Ulvila, Nakkila, Harjavalta, Kokemäki, Luvia, Pomarkku, Merikarvia ja Siikainen.

Porin kaupunki kannattaa yleisesti yksityiskohtaisten selvitysesitysten tekemistä eikä halua lähtökohtaisesti poissulkea mitään vaihtoehtoja selvityksen laatimisen ulkopuolella. Pori katsoo kuitenkin olevan perusteltua välttää liian laajoja selvitysalueita, koska se pidentää selvittämisen aikataulua ja vaikeuttaa myönteisen lopputuloksen saavuttamista. Liian laajat alueet ovat maantieteellisesti ja toiminnallisesti vaikeasti hallittavia. Lisäksi mitä enemmän selvityksen piiriin otetaan kuntia, sitä suuremmalla todennäköisyydellä selvityksen piiriin tulee yhdistymiseen periaatteellisesti kielteisesti suhtautuvia kuntia.

Porin kaupunki perustelee vaihtoehtojen priorisointijärjestyistä alueen toiminnallisuuden, alueen kokonaisedun, nykyisen elinvoiman ja tulevan elinvoiman perusteella erityisesti seuraavien tulevaa kehitystä palvelevien argumenttien perusteella:

1. Porin seutukuntaan kuuluu yhdeksän kuntaa ja Porin työssäkäyntialueeseen kahdeksan kuntaa. Porin seutukunta on asukasluvultaan 8:nneksi suurin koko maassa ja työssäkäyntialue 7:nneksi suurin. Porin ydinkaupunki on laajentunut siten, että noin 5-6 km etäisyydellä kaupungin keskustasta asuu noin 65 000 asukasta. Porin kaupunkiseudun kunnat ovat tiiviissä maantieteellisessä yhteydessä ja keskinäisriippuvuudessa suhteessa toisiinsa. 30 kilometrin kehän sisällä Porista asuu yhdeksän kymmenestä työssäkäyntialueen asukkaasta (118 000 asukasta) eli yli puolet (52 %) koko maakunnan väestöstä, sijaitsee 7 200 yritystä (49 % koko maakunnan yrityksistä) ja 47 700 työpaikkaa (51,4 % koko maakunnan työpaikoista).
2. Porin seudun kaupunkirakenne on selväpiirteisesti rakentunut Kokemäenjoen, valtatie kahden ja rautatien varteen. Kaupunkikeskustan lähikehällä ja säteittäisten pääväylien varressa yritystoiminnalla on varaa laajentua ja hyödyntää monipuolisia ja kehittyviä julkisia ja yksityisiä palveluja. Porista

Harjavaltaan ulottuva nauhamainen ydinalue muodostaa valtakunnallisesti merkittävän logistisen yritysvyöhykkeen, jonka päissä ovat Porin satamat Mäntyluodossa ja Tahkoluodossa ja suurteollisuuspuisto toisessa päässä Harjavallassa. Yritysvyöhykkeen toiminta tukeutuu erityisesti satamiin, maanteihin ja rautatiehen. Alueen yhteydet muodostavat toimivan kokonaisuuden, jolla on vahva perusta kehittymiseen ja uudistumiseen. Yritysvyöhykkeellä on voimallaitoksia ja energian saatavuus on hyvä. Porin keskustaajama-alue ulottuu maankäytön, asumisen ja liikenteen ohjaavana runkona yhtenäisenä taajamanauhana Porin Mäntyluodosta Harjavaltaan saakka. Työpaikkaomavaraisuus on alueen sisällä korkea. Työssäkäynti suuntautuu sekä alueen keskustaajamiin Poriin että vahvan työpaikkaomavaraisuuden Harjavaltaan. Pori ja Harjavalta muodostavat luonnolliset solmupisteet niin työpaikkakeskittymän kuin yhdyskuntarakenteen osalta. Alue on asukkaiden ja yritysten luonnollisten yhteyksien, toiminnallisuuden ja asioinnin näkökulmasta yhtenäinen kokonaisuus.

3. Porin kaupunkiseudun kehitykseen vaikuttavat jatkossa keskeisesti valtion sektoriministeriöiden ja suurten kaupunkien sopimusmenettelyt ja -järjestelyt, jotka korostavat yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäisen alueen toiminnallista yhteenkuuluvuutta ja vuorovaikutusta. Porin kaupunkiseudun sisäiset muuttoliike- ja pendelöintitiedot osoittavat sen, että alueen kuntien välillä on vahva keskinäis- ja polkuriippuvuus.
4. Alueen kehittämistä yhtenä kokonaisuutena puoltaa lisäksi se, että palvelurakennetta ja -verkostoa voidaan parhaiten suunnitella, ylläpitää ja kehittää elinvoimaperusteiltaan yhtenäisellä alueella. Tällöin voidaan esimerkiksi parhaiten turvata asukkaiden kannalta tärkeimmät lähipalvelut nykyisten keskustataajamien alueella asukkaiden luontaisen liikkumisen, asioinnin ja kulkusuuntien mukaisesti. Eheämpi kuntarakenne parantaa tällöin kuntalaisten yhdenvertaisuutta palvelujen suhteen ja mahdollistaa palvelujen kehittämisen. Edut tulevat selkeimmin esiin alueilla, joilla yhdyskuntarakenne on jo kasvanut yhteen.
5. PARAS-rakennemallin ja muiden seudullisten yhteistyöjärjestelyjen ansiosta seudun kuntien välillä on tehty pitkään laaja-alaista yhteistyötä eri sektoreilla. Seudullisen yhteistyön avulla on päästy tiettyyn pisteeseen saakka, mutta pidemmälle eteneminen edellyttää joko kuntien välisen yhteistyön määrätietoista syventämistä tai kuntien välisiä yhdistämisä.

MÄÄRÄAJAT JA MENETTELYTAVAT

Porin kaupungin näkökulmasta lakiehdotuksen perusteet selvityksen toteuttamisen määräajoista ja menettelyistä ovat tiukat, mutta perustellut ja tarkoituksenmukaiset tulevan toimeenpanon näkökulmasta.

VALTIONEUVOSTON TOIMIVALTA PÄÄTTÄÄ KUNTAJAON MUUTTAMISESTA

Porin kaupunki pitää hyvinä lakiehdotuksen 4 § 1 momentissa mainittuja kuntajaon muutoksen edellytyksiä ja momenttien 2-4 kuntajaon muuttamisen edellytyksiä.

Porin kaupunki pitää erityisen perusteltuna alueen kokonaisedun huomioimista siten, että kuntien yhdistymisen edellytyksiä katsotaan koko toiminnallisen alueen näkökulmasta. Alueen kokonaisedun huomioiminen on välttämätöntä Porin kaltaisilla suurilla kaupunkiseuduilla. Samaan toiminnalliseen alueeseen kuuluvilla kunnilla on vahva keskinäisriippuvuus sekä työssäkäyntiin että yhdyskuntarakenteeseen liittyvien kriteerien perusteella.

Porin kaupunki pitää olennaisena lakiehdotuksessa esitettyä näkökulmaa, jonka mukaan uusien kuntien tulisi olla elinvoimaisia, alueellisesti eheitä ja yhdyskuntarakenteellisesti toimivia.

YHDISTYMISAVUSTUKSIEN EHDOT JA MÄÄRÄT

Porin kaupunki pitää välttämättömänä lähtökohtana valtion osallistumista yhdistymisselvityksen tekemiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Porin kaupungilla ei ole lisättävää yhdistymisavustuksen saamisen edellytyksiin liittyviin ehtoihin eikä määräaikoihin.

Yhdistymisavustuksen käytön ohjaaminen välttämättömiin kuntien yhdistymisen kustannuksiin, uuden kunnan palvelujärjestelmän kehittämiseen ja palveluiden tuottavuuden parantamiseen tai uuden kunnan talouden vahvistamiseen on lähtökohtaisesti hyväksyttävissä esitetyllä tavalla.

Yhdistymisavustuksen määrä perustuu lakiesityksen mukaan niin sanottuun perus- ja lisäosaan. Perusosan määräytymisehdot ovat selkeät joskin riittämättömät kuntien yhdistymisen aiheuttavien mittavien resurssilisäysten vuoksi mm. palvelu- ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimintojen järjestämisen, tietojärjestelmien yhteensovittamisen ja henkilöstön työtehtävien ja palkkakulujen harmonisoinnin näkökulmasta. Jos perusosan yläraja on lukittu lakiesityksen esittämällä tavalla, nousee kuntauudistukseen varattu muutostuki keskeiseen asemaan Porin kaltaisilla suurilla kaupunkiseuduilla. Muutostuen saamiseen ja käyttöön toivotaan mahdollisimman suurta vapausastetta yhdistyviin kuntien esittämien paikallisten tarpeiden mukaisesti.

Lisäosan määrä ja kannustinvaikutus on "orpokunnan" vastaanottavan alueen näkökulmasta erittäin vähäinen ja luonteeltaan enemmän pakottava kuin mahdollistava tekijä.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TEHTÄVIEN TURVAAMISESTA PALVELURAKENNETTA KOSKEVIEN LINJAUSTEN MUKAISESTI

Kuntarakennelakiluonnosta koskevassa lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa "sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti".

Kuntarakenneuudistus ja sosiaali- ja terveystalouden palvelurakenneuudistus perustuvat hallitusohjelmaan. Uudistuksia on viety rinnakkain ja paikoin toisiinsa kiitoutuen. **Porin kaupunki pitää molempia uudistuksia välttämättöminä.** Ratkaisut ovat riippuvaisia toisistaan, minkä vuoksi niitä tulee valmistella samanaikaisesti.

Palvelurakenneuudistusta valmistelevaan asetettiin laajapohjainen työryhmä. Työryhmän alkuperäisessä määräajassa syntyi väliraportti ja työryhmän määräaika jatkettiin vuoden 2012 loppuun. Lausuntopyynnön liitteenä on ministerityöryhmän linjaukset lokakuulta 2012. Valmistelua edistämään asetettiin kolmijäseninen selvitysryhmä kullekin ERVA-alueelle. Palvelurakennetyöryhmän loppuraportti julkistettiin 11.1.2013.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä uudistetaan sekä yleissäännösten että erityislainsäädännön osalta. Vuonna 2011 tuli voimaan nykyinen terveydenhuoltolaki. Uusi sosiaalihuoltolaki on valmisteilla. Samaan yhteyteen kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki. Kun sosiaali- ja terveystalouden lainsäädäntöä on valmisteltu osina, on yhteensovittamiseen paneuduttava huolella. Toiminnallisen eheyden tulee olla lainsäädännön lähtökohtana.

Uudistuksen lähtökohdista

Palvelurakenneuudistuksen lähtökohtana on peruspalveluiden vahvistaminen. Kuntalaisten näkökulmasta tavoite tarkoittaa yhdenvertaisesti toteutettuja oikea-aikaisia palveluita. Tasa-arvon edistäminen ja asiakaslähtöisten toimintatapojen kehittäminen on ollut kaikissa merkittävässä kehittämishankkeissa ja -ohjelmissa keskeisesti esillä koko 2000-luvun. **Jos järjestämislaissa tavoitelluilla uudistuksilla todella onnistutaan kokoamaan järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu yhden johdon ja ohjauksen alle, toiminnan ja talouden painotuksia on mahdollista saada tukemaan en-**

naltaehkäisevää, asiakaslähtöistä toimintatapaa. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on tähänkin asti ollut laitოსvaltaisen toimintatavan purkaminen, mutta resurssien kohdentamisessa tavoite ei ole toteutunut. Päinvastoin, erikoissairaanhoidon ja korjaava toiminta yleensäkin kasvavat avopalveluita nopeammin ja vievät edellytyksiä oikaista rakennetta.

Palvelurakennetyöryhmän väliraportissa on esitetty kolme vaihtoehtoista rakennemallia, joista ministeriryhmä on valinnut vaihtoehdon C. Vaihtoehto toteuttaa hallitusohjelman linjausta ja merkitsee käytännössä kolmitasoisen hallinto/palvelurakenteen muuttamista kaksitasoiseksi. Malli vahvistaa peruspalveluiden roolia yhdistämällä hallinnollisesti kuntien vastuulla olevat peruspalvelut ja merkittävä osan erikoissairaanhoidon palveluista. Uusi ERVA-alue ja sen uusi toimija palvelee koko kolmen maakunnan aluetta. Erva-alueen yhteisömuodoksi esitetään kuntien ja sote-alueiden omistamaa kuntayhtymää. Muutoin työryhmän valmistelu tältä osin on vielä keskeneräinen ja hahmottomaton.

Esityksessä korostetaan sitä, että palveluiden järjestämisvastuu on samalla toimijalla kuin rahoitusvastuukin eli peruskunnalla. **Tämä on toteutuessaan merkittävä muutos ja parannus nykyiseen verrattuna.** Järjestämisvastuun käsitteestä on erinomainen jäsentely palvelurakennetyöryhmän väliraportin sivulla 10. Kaikki uudistuksessa tavoiteltavat mallivaihtoehdot perustuvat toimijoiden kumppanuuteen. **Porin kaupunki korostaa monipuoliseen käytännön kokemukseen perustuen, että järjestämisvastuun sisältämien eri roolien sisältöihin ja toimintatapoihin kannattaa paneutua perusteellisesti.**

Palvelurakennetyöryhmän loppuraportissa ministerityöryhmän linjauksia on täydennetty järjestämisvastuun kantavien kuntien asukasohjauksilla. Rajattujen peruspalveluiden järjestämisvastuun alarajaksi on määriteltä 20 000 asukasta. Laajan perustason palveluiden järjestäjän väestöpohjaksi on asetettu 50 000 - 100 000 asukasta. Satakunnassa oli vuoden 2012 lopussa 226 000 asukasta, joista 45 % asuu kolmessa Porin perusturvan yhteistoiminta-alueen kunnassa (Pori, Ulvila ja Merikarvia). Porin perusturvan yhteistoiminta-alueella on 100 028 asukasta.

Alueen kantokyvyn kannalta erityisen merkittävää on riittävä väestöpohja. Kantokykyä arvioidaan tarkastellen muun muassa a) talouden kestävyyttä ja vakautta, b) palveluiden järjestämisen ja tuotannon kannalta keskeisen osaamisen varmistamista, c) ammatillisen henkilöstön saatavuutta ja d) toimivaa infrastruktuuria erityisesti tilojen, koneiden ja laitteiden osalta. Tulevaisuuden hyvinvointipalveluiden järjestämistä varten edellytettävää kantokykyä tukee riittävän väestöpohjan ohella erityisesti ratkaisut, jotka tukevat samalla kuntauudistuksen tavoitteita.

Taulukossa 4. on verrattu Porin vaikutusalueen kuntien kantokykyä talouden kestävyuden ja vakauden näkökulmasta käyttämällä esimerkkinä joitain raportissa mainittuja muuttujia. Poria käytetään vertailukohtana: kunnan arvo on vihreällä, jos muuttujan arvo on parempi kuin Porissa ja punaisella jos arvo on huonompi. Kantokykyyn liittyvien muuttujien osalta parhaimmassa asemassa ovat Luvia ja Ulvila, mutta molempien asukasluku jää selvästi alle vaaditun 20 000 asukkaan väestöpohjan. Kantokyvyn osalta heikoimmassa asemassa ovat Pomarkku, Kokemäki, Lavia, Merikarvia, Nakkila, Siikainen ja Harjavalta. Kantokykymuuttujia voidaan käyttää kunnan tulevan aseman arvioimiseen talouden kestävyuden ja vakauden näkökulmasta, jolloin heikko taloudellinen huoltosuhde, ikärakenne ja sairastavuusindeksi kytkeytyvät vahvasti toisiinsa ja vähentävät tulevaa taloudellista liikkumavaraa.

Taulukko 4. Talouden kestävyys ja vakauden kantokyky Porin vaikutusalueen kunnissa

Kunta	Taloudellinen huoltosuhte 31.12.2010	Työllisten osuus väestöstä % 2010	Verotulojen määrä euroina asukasta kohden 2011	75 vuotta täyttäneiden osuus % väestöstä 2011	Ikävakioitu sairausvuusindeksi 2011	Toimeentulotukea saaneet henkilöt vuoden aikana % 2011
Pori	1,48	40,3	3 167	9,7	104,4	6,7
Harjavalta	1,56	39,1	3 498	11,0	106,3	8,4
Huittinen	1,41	41,6	2 769	11,4	101,4	6,1
Kokemäki	1,54	39,3	3 035	12,0	109,3	5,5
Lavia	1,74	36,5	2 605	15,4	122,2	4,6
Luvia	1,4	41,6	3 041	8,4	86,6	3,6
Merikarvia	1,86	35,0	2 544	15,7	111,6	5,9
Nakkila	1,53	39,5	2 974	9,8	98,7	8,3
Pomarkku	1,83	35,3	2 459	13,5	112,9	9,2
Siikainen	1,89	34,6	2 281	14,4	105,3	5,9
Ulvila	1,39	41,8	3 129	8,3	95,5	5,0

Lähde: Tilastokeskus, SotkaNet

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisen näkökulmasta palvelut ovat Satakunnassa sekä alueellisesti että toiminnallisesti hajautuneena. Maakunnan alueella on käytännössä Porin perusturvan yhteistoiminta-alueen lisäksi 7 - 8 toimijaa. Vain Porin perusturvan yhteistoiminta-alue ylittää 100 000 asukkaan väestöpohjan. Muut ryhmittymät jäävät selvästi alle laajan perustason palveluiden järjestäjän väestöpohjan 50 000 asukkaan alarajan, vaikka ylittävätkin 20 000 asukkaan rajan lukuun ottamatta Huittinen-Köyliö-Säkylä -aluetta. Rauman kaupungissa oli hieman alle 40 000 asukasta vuoden 2012 lopussa. Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän (Harjavalta, Kokemäki, Nakkila, Luvia, Eurajoki) alueen väestöpohja oli 30 515 asukasta. Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liikelaitos-kuntayhtymän (Kankaanpää, Honkajoki, Jämijärvi, Karvia ja Siikainen) väestöpohja oli 22 400 asukasta. Huittinen-Köyliö-Säkylän väestöpohja oli 18 000 asukasta (tällä hetkellä kunnat järjestävät palvelut vielä itsenäisesti). Ryhmittymien ulkopuolella olivat Euran kunta (12 408 asukasta) ja Lavian kunta (1 923 asukasta). Satakunnan peruskunnista vain Porin ja Rauman kaupungit ylittävät yksin 20 000 asukkaan väestöpohjan.

Satakunnan sairaanhoitopiirin keskussairaala palvelee Satakunnan maakunnan asukkaita ja on sairaanhoitopiirin perustamisen jälkeen saneerattu, lisärakennettu, varusteltu ja miehitetty vastaamaan alueen väestön edellyttämiä tarpeita. Piirin omistavat jäsenkunnat. Sairaanhoitopiiri tuottaa Porille erikoissairaanhoidon (93 M€) ja Porin yhteistoiminta-alueelle vaativan vammaispalvelun lisäksi sopimusperusteisesti merkittävästi erilaisia tukipalveluita (n. 23 M€).

Pori pitää tärkeänä, että kaikissa järjestelyvaihtoehdoissa Satakunnassa toimii jatkossakin vahva ja osaava päivystyssairaala, jonka resurssit riittävät palvelemaan koko maakuntaa. Porin kaupunki ei pidä mahdollisena sairaanhoitopiirin toiminnallista pilkkomista, mutta työnjakoa tulee olla mahdollista arvioida avoimella asenteella.

Palvelurakennemuutoksen toteuttaminen Satakunnassa voisi käytännössä tapahtua kahden seuraavan päävaihtoehdon pohjalta.

1. **Maakunnan kunnat muodostavat terveystoiminnan** (Etelä-Karjalan mallin mukaisesti Eksote). Uusi kuntayhtymämuotoinen toimija järjestää ja pääosin myös tuottaa peruspalvelut mukaan lukien kaikki lähipalvelut ja erikoissairaanhoidon ja vaativan vammaishuollon palvelut tai

2. **Yksi maakunnan kunnista toimii vastuukuntana**, joka järjestää sopimusperusteisesti palvelut kuten kohdassa yksi. Väestöpohjan osalta Porin kaupunki on ensisijainen ja tosiasiallisesti ainoa mahdollinen vaihtoehto. Tässä vaihtoehdossa vain Raumalla olisi halutessaan mahdollisuus järjestää väestölleen rajatusti peruspalveluita. Lisäksi kunnat voivat tietysti yhteisesti järjestää rajattuja peruspalveluita.

Oletettavaa on, että jotkut kunnat tai yhteistoiminta-alueet pyrkivät kokoamaan järjestämispohjan, joka mahdollistaa yli 50 000 asukas pohjalla oman järjestämistuon. Seuraava arvio on esitetty olevien toimintakokonaisuuksien pohjalta.

Porin kaupungin näkökulmasta ensimmäinen vaihtoehto ei ole tarkoituksen mukainen, ei vastaa työlle asetettuja lähtökohtaisia linjauksia eikä muutoinkaan tule kysymykseen. Ratkaisu merkitsisi nykyisen hyvinvointimallin ja kokonaisuuden hajottamista sekä tarkoittaisi käytännössä sitä, että keskeisin osa kuntien palveluista vietäisiin välittömän kansanvallan ulottumattomiin koko maakunnassa. Kokemus on myös osoittanut, että toiminnan ja talouden ohjaus heikentyisi merkittävästi. Malli ei vastaa tärkeätä tavoitetta koota järjestämis- ja rahoitusvastuu samaan käteen eli peruskunnalle.

Porin kaupunki pitää toista vaihtoehtoa periaatteessa toteuttamiskelpoisena. Peruskunta ja sen rooli peruspalveluiden järjestäjänä ja pääosin myös toteuttajana vahvistuu.

Toteuttaminen vaatii käytännössä suuria hallinnollisia järjestelyjä, mikä edellyttää hyvää ja vahvaa koordinaatiota myös valtiovallan taholta. Järjestelyn toteuttaminen edellyttää vahvaa sitoutumista ja toimivaa sopimusrakennetta toiminnan kustannusriskien kattamiseksi.

Pori on esittänyt palvelurakenteen järjestämismallin selvityshenkilöryhmälle 8.3.2013 vastaukset asetettuun neljään kysymykseen, jotka ovat tämän lausunnon liitteenä (Liite 4).

Porin kaupunki pitää tärkeänä, että palvelurakenteen järjestämismallin valmistelua jatketaan määrätietoisesti.

Uudistuksen palvelutavoite

Palvelutavoitteita koskevaan lukuun on koottu kaikki keskeiset väestön palvelutarpeen kehittämistavoitteet. Porin kaupunki pitää toimivana lähtökohtana raportissa kuvattua moniammatillista otetta palveluprosessien toteuttamisessa ja monituottajamallien kehittämistä. Haasteena uudistuksessa ei ole pelkästään terveydenhuollon rakenteiden uudistaminen, vaan myös sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä näiden ja kunnan muun toiminnan integraation parantaminen.

Pori pitää perusteltuna lähtökohtana raportissa esitettyä toteamusta, että riittävän vahvalla palveluiden järjestäjällä on tosiasialliset mahdollisuudet viedä palveluita ihmisten lähelle myös uudenaikaisilla tavoilla, esimerkiksi liikkuvina tai sähköisinä palveluina. Tavoite on tärkeä esimerkiksi Porin yhteistoiminta-alueen kannalta, koska sen toimintamalli on rakennettu aluejakoon perustuvien lähipalveluiden varaan. Lähipalvelukeskuksissa toimivat perustason terveys- ja perhetyön palvelut. Yhden luokan periaatteen mukaisesti toimiva palveluohjaus on lähipalveluiden toiminnallinen ydin.

Alueellisten erityispiirteiden huomioonottaminen

Porin kaupungin näkökulmasta Satakunnan väestörakenteeseen liittyy erikseen huomioon otettavina erityispiirteinä aleneva väestökehitys ja osittain sen seurauksena nopea ikääntyminen. Kehitys osaltaan korostaa kuntien lähellä toteutettavien perus- ja vanhuspalveluiden merkitystä.

Aikataulusta

Valtioneuvosto on linjannut aikaisemmin, että sosiaali- ja terveydenhuollon pääpiirteiden on oltava tiedossa siinä vaiheessa kun kuntarakennelaki astuu voimaan. Tämä tarkoittanee käytännössä, että linjausten tulee olla valmiina käytettävissä olevan tie-

don mukaan 1.4.-1.7.2013 välisenä aikana. **Aikataulu vaikuttaa varsin haasteelliselta ottaen huomioon usein palvelurakennetta koskevien sisältöjen keskeneräisyys.** Järjestämislain on tarkoitus tulla voimaan vasta vuonna 2015, joka jättää enemmän aikaa huolelliselle valmistelutyölle.

Palvelurakennemuutoksen valmistelu vaikuttaa keskeneräiseltä, minkä vuoksi Porin kaupunki pitää tärkeänä, että valmistelun edetessä järjestetään erikseen lausuntomahdollisuus ainakin suurille palvelujärjestäjille.

Muuta

Uudistuksen yksi keskeisimpiä tavoitteita on vahvistaa kuntaperustaisen palvelurakenteen järjestämisperustaa. Palvelurakennetyöryhmän loppuraportissa arvioidaan kunnille asetettavia kantokykyvaatimuksia. Tarkasteltavia kriteereitä ja niiden toteutumista on arvioitu edellä lausunnon yleisessä osassa. Edellytyksiä on arvioitu varsin kapeasti lähinnä palveluiden järjestämisen ja tuottamisen kannalta. **Porin kaupungin näkökulmasta asiaa pitäisi tarkastella laajemmin sekä kehittämisen että osaamisen näkökulmasta, koska tällä hetkellä jopa isoissa peruskunnissa resurssit ovat niiltä osin puutteelliset.**

Lisäksi uuteen tarkasteluun tulisi ottaa kaikki ne erilliset järjestelmät, joiden alun perin tarkoitettiin edistää kuntapalveluita. Näitä ovat esimerkiksi sosiaaliosaamiskeskukset, perusterveydenhuollon yksikkö ja Kaste-ohjelma, jotka tulisi koota kuntien tarpeiden mukaisesti uudelleen alueelliseksi tai maakunnalliseksi toiminnoksi.

Terveydenhuoltolaissa edellytetään, että sairaanhoitopiirin jäsenkunnat laativat valtuustokaudeksi kerrallaan terveydenhuollon järjestämissuunnitelman. Suunnitelma kohdistuu alkaneeseen valtuustokauteen. Yhteistyötä on toistaiseksi haastavaa suunnitella, kun tiedossa ei ole edes se, keiden kesken toimintaa ja yhteistyötä järjestetään. Avoinna oleva isojen kysymysten määrä haittaa arjen sujuvaa perustyötä kunnissa.

Lopuksi

Kokonaisuutena arvioiden Porin kaupunki pitää kuntarakenteen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenteiden uudistamista suurena mahdollisuutena, jota nyt ei tulisi hukata. Pori korostaa, että kaikissa olosuhteissa tulee turvata kuntalaisten lähipalvelut."

Kaupunginhallituksen kokouksessa 18.2.2013 Simo Korpela ja Tapio Huhtanen jättivät eriävät mielipiteet. Simo Korpelan eriävä mielipide on seuraava:

"Katson, että palvelurakennemuutoksen toteuttamisessa Satakunnassa esitellyt mallit 1. ja 2. eivät kumpikaan ole hyväksyttävissä.

Terveydenhuollon peruspalveluissa maakunnan kuntien kaikkien lähipalveluiden alistaminen vastuukunnan järjestettäväksi (vaihtoehto 2.) ei ole yhtään sen kansainvaltaisempi tapa, kuin kaupunginkin moittima vaihtoehto 1., jossa on kuntayhtymämuotoinen toimija.

Porissa on jo kokemusta isohkosta sote-alueesta, joka meni taloussyistä pirstaleiksi, Koko maakunnan kattava alue olisi vielä huomattavasti alttiimpi taloudellisille ja myös toiminnallisille riskeille."

Tapio Huhtasen eriävä mielipide on seuraava:

"Kaupunginjohtajan pohjaesityksessä oli sosiaali- ja terveyspalveluja koskien esitetty kaksi mahdollista päävaihtoehtoa. Maakunnan kuntien muodostama terveyspiiri ja yhden maakunnan kunnan toimiminen vastuukuntana. Perusteluissa ensimmäistä vaihtoehtoa ei pidetty tarkoituksenmukaisena, eikä se muutoinkaan tule kysymykseen. Kysyessäni mitä tarkoittaa "muutoinkaan tule kysymykseen" en saanut selvää vastausta.

Sosiaali- ja terveystalvelurakenteen järjestämismallin selvityshenkilöryhmä jättää lausuntonsa helmikuun 2013 loppuun. Näin ollen vaiheessa, jossa selvitystyö on käynnissä ei ole perustetta antaa mitään vaihtoehtoa poissulkevaa lausuntoa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen riittävän kattavaksi väestöpohjaksi on asiantuntijalauseuntojen mukaan määritetty noin 200 000 asukasta. Satakunnan osalta tämä vastaa maakunnan asukasmäärää (n 220 000 asukasta). 200 000 asukkaan väestöpohja mahdollistaa riittävän laadukkaan erikoissairaanhoidon ja sen rinnalle kehitettävän sosiaali- ja terveydenhuollon. Lisäksi kattava ympärivuorokautinen päivystystoiminta on kyseisen suuruudessa yksikössä mahdollista. Satakunnan kannalta on tärkeää, että sosiaali- ja terveystalveluita ei pirstota, vaan talvelut toteutetaan laadukkaasti ja yhdenvertaisesti koko maakunnassa. Tällöin kyseeseen tulee Etelä-Karjalan mallin mukaisesti SATSOTE - eli Satakunnan sosiaali- ja terveystalvelut."

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy edellä olevan ehdotuksen Porin kaupungin lausunnoksi kuntarakennelakiluonnoksesta.

Lisätietojen antaja

Kehittämispäällikkö Timo Aro, puh. 044 701 4474.

Täytäntöönpano

Valtionvarainministeriö 7.3.2013 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Käsittely kokouksessa

Valtuutettu Krista Kiuru ilmoitti olevansa esteellinen asiassa, koska hän käsittelee tätä asiaa valtioneuvostossa. Krista Kiuru poistui kokouksesta klo 18.33.

Valtuutettu Jarno Joensuu poistui kokouksesta klo 18.33. Samalla hänen sijalleen saapui varavaltuutettu Pirjo Mäki.

Kehittämispäällikkö Timo Aro piti alustuksen, minkä jälkeen kokouksen puheenjohtaja Rauno Vesivalo avasi keskustelun.

Valtuutettu Tapio Huhtanen ehdotti Viveka Lanteen kannattamana, että lausuntoluonnoksesta poistetaan seuraava teksti:

"Porin kaupungin näkökulmasta ensimmäinen vaihtoehto ei ole tarkoituksen mukainen, ei vastaa työlle asetettuja lähtökohtaisia linjauksia eikä muutoinkaan tule kysymykseen. Ratkaisu merkitsisi nykyisen hyvinvointimallin ja kokonaisuuden hajottamista sekä tarkoittaisi käytännössä sitä, että keskeisin osa kuntien talveluista vietäisiin välitömän kansanvallan ulottumattomiin koko maakunnassa. Kokemus on myös osoittanut, että toiminnan ja talouden ohjaus heikentyisi merkittävästi. Malli ei vastaa tärkeitä tavoitetta koota järjestämis- ja rahoitusvastuu samaan käteen eli peruskunnalle.

Porin kaupunki pitää toista vaihtoehtoa periaatteessa toteuttamiskelpoisena. Peruskunta ja sen rooli perustalveluiden järjestäjänä ja pääosin myös toteuttajana vahvistuu.

Toteuttaminen vaatii käytännössä suuria hallinnollisia järjestelyjä, mikä edellyttää hyvää ja vahvaa koordinaatiota myös valtiovallan taholta. Järjestelyn toteuttaminen edellyttää vahvaa sitoutumista ja toimivaa sopimusrakennetta toiminnan kustannusriskien kattamiseksi."

ja että poistetun tekstin tilalle lisätään seuraava teksti:

"Porin kannalta molemmat vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia."

Lisäksi valtuutettu Tapio Huhtanen ehdotti Viveka Lanteen kannattamana, että asian esittelijä kaupunginhallituksessa valtuutetaan tekemään hänen esittämänsä muutokset lausunnon kirjoitusasuun ja että kaupunginhallitus oikeutetaan päättämään lausunnon lopullisesta muodosta.

Valtuutettu Simo Korpela ehdotti, että lausuntoluonnoksesta poistetaan seuraava kappale:

"Porin kaupunki pitää toista vaihtoehtoa periaatteessa toteuttamiskelpoisena. Peruskunta ja sen rooli peruspalveluiden järjestäjänä ja pääosin myös toteuttajana vahvistuu."

Päätettyään keskustelun kokouksen puheenjohtaja Rauno Vesivalo totesi, että asiassa on tehty esityslistalla olevasta päätösehdotuksesta poikkeavia päätösehdotuksia. Edelleen puheenjohtaja totesi, että Simo Korpelan päätösehdotus raukeaa kannattamattomana.

Puheenjohtaja Rauno Vesivalo tiedusteli valtuustolta, voidaanko Tapio Huhtasen päätösehdotuksista äänestää yhtenä kokonaisuutena. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen äänestysjärjestykseksi.

Puheenjohtaja Rauno Vesivalon äänestysesityksen mukaisesti ne valtuutetut, jotka ovat kaupunginhallituksen päätösehdotuksen kannalla, äänestivät JAA ja ne valtuutetut, jotka ovat Tapio Huhtasen päätösehdotuksen kannalla, äänestivät EI. Äänestyskoneella toimitetussa äänestyksessä annettiin 50 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä sekä 1 tyhjä ääni.

Kaupunginvaltuuston päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin äänin 50-7.

Ilmoitus muutoksenhakukiellosta

Alla mainituista päätöksistä ei kuntalain 91 §:n perusteella saa tehdä kunnallisvalitusta:

§:t 76, 77, 79-82, 86, 87, 94-97

LIITE 7. Porin kaupungin vastaukset palvelurakenteen järjestämismallin selvitystyöryhmän asettamiin kysymyksiin 8.3.2013

1. Miten kunta aikoo tulevaisuudessa toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kuulemistilaisuudessa esitettyjen linjausten (sosiaali- ja terveystieteellisen ministerityöryhmän ja palvelurakennetyöryhmän loppuraportti) mukaisesti?

Valmistelu tarjoaa kaksi perus vaihtoehtoa tulevaksi järjestämismalliksi, kuntapohjaisen ja kuntayhtymäperustaisen mallin. Porin luontainen valinta ja ehdoton lähtökohta on vahvaan peruskuntaan nojaava malli. Emme näe tarkoituksenmukaiseksi kadottaa sitä toiminnallista hyvinvointipalveluiden kokonaisuutta jota suomalainen kunta myös koulutuksen, kulttuurin, yhdyskuntasuunnittelun ja toimintainfran sekä ale- ja elinkeinotoimijan rooleissaan hyvällä tavalla edustaa. Kuntayhtymämalli toteutuessaan kadottaa yhteyden toimialojen väliltä koko maakunnassa. Kuntapohjainen malli perustuu välittömään kansanvaltaan, jossa talouden ohjaus toimii paremmin. Mallissa toteutuu välttämätön edellytys, että järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu on samassa ohjauksessa.

Maakunnassa on kuntia, jotka eivät itse voi järjestää sosiaali- ja terveyspalveluita. Pori on halukas ja kykenevä toimimaan vastuukuntana aluettaan ja nykyistä perusturvan yhteistoiminta-alueita laajemmalla alueella toimivaa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisaluetta määriteltäessä. Aluejako muotoutuu sen selvittyä muodostuuko maakuntaan useampia sote-alueita ja miten kunnat tahtonsa mukaisesti ryhtyvät tuleviin sote-alueisiin.

Palvelurakennemuutosten keskeisimpiä tavoitteita on siirtyä hallinnollisesti kaksitasoiseen palvelumalliin, jossa kootaan nykyiset kuntien järjestämät perusturvan palvelut ja sairaanhoitopiirien hallinnoimat erikoissairaanhoidon palvelut saman järjestämisvastuun alaisuuteen. Pori on halukas ja kykenevä kokoamaan järjestämisvastuunsa kokonaisuuteen erikoissairaanhoidon palvelut sekä organisoimaan uudistuksen valmistelun alla viitattujen edellytysten ja erikseen tarkemmin määriteltävien edellytysten täyttyessä.

Pori pitää uudistusta koko maakunnan asukkaiden hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeänä.

2. Miten keskussairaalan ja aluesairaaloiden asema, tehtävät ja hallinto tulisi määritellä/järjestää uudessa palvelurakenteessa?

Satakunnassa tulee kaikissa tulevaisuuden tavoiteltavissa vaihtoehdoissa olla laadukas, kehittyvä ja kilpailukykyinen päivystyssairaala. Perusterveydenhuollon, sosiaali- ja perhepalveluiden ja erikoissairaanhoidon tulee muodosta eheä toiminnallinen kokonaisuus, joka toimii yhden järjestämisvastuun puitteissa.

Hoito- ja palveluprosessit tulee rakentaa kattavasti ja saumattomasti.

Sen arvioiminen miten tuotanto- ja hallintorakenteiden integraatio tulevan järjestämismallin sisällä toteutetaan, on tässä ennenaikaista. lienee kuitenkin selvää, että erillistä kuntayhtymää tehtävään ei tarvita.

Erikseen on myös arvioitava tulisiko tilat ja toiminta eriyttää organisatorisesti.

Ilman vahvoja sopimuksia ja kuntien sitoutumista sekä suunniteltua, mutta vielä tarkemmin määrittelemätöntä ERVA-toimijan koordinaatiota, tilojen ylläpidon ja toiminnan kustannusten kattamiseen

saattaa liittyä riskejä, jotka huolellisella valmistelulla tulee eliminoida. Mahdollisten omaisuusjärjestelyjen transaktiokustannukset tulisivat huomioida myös lainsäädännön väliaikaisin muutoksin.

3. Miten sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitus tulisi uudessa palvelurakenteessa järjestää?

Hallitusohjelmassa on valittu kuntapohjainen rahoitusmalli. Se tarkoittaa ainakin tässä vaiheessa sitä, terveyspalveluiden monikanavaisen julkisen rahoituksen purkaminen siirtyä. Samoin vaihtoehtoiset rahasto- yms. mallit on hylätty.

Erikoissairaanhoidon kustannusten jako perustuu DRG-hinnoitteluun ja kalliiden hoitojen tasaamiseen. Porin yhteis-toiminta-alueen toteutuneet kustannukset jaetaan kunnittain ja toimintakokonaisuuksittain käytön suhteessa ilman tasausta. Tulevassa toiminnassa kustannukset tulee edelleenkin jakaa kunnittain.

Erikseen lienee hyvä selvittää mitä hallinnollisesti keveitä mutta riittäväällä tarkkuudella oikeudenmukaiseen loppu-tulokseen johtavia malleja on mahdollista käyttää. Toiminnan tuottavuuden ja tuloksellisuuden seurantaan pitää erikseen olla sitä palvelevat mittarit ja seuranta.

4. Onko jotain muuta, jota haluatte tuoda omalta osaltanne erityisesti esiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta uudistettaessa?

Palvelurakennemuutoksen valmistelu tähtää sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämislain säätämiseen. Näin täydentyy kokonaisuus, johon kuuluvat 2011 voimaan astunut terveydenhuoltolaki ja valmistelussa pitkällä oleva sosiaalihuoltolaki. Lait muodostavat kokonaisuuden, joka olisi ollut tarkoituksenmukaista säätää yhtenä lakina jo toiminnan eheyden vaatimuksenkin takia. Pidämme tärkeänä, että pakettia arvioidaan vielä kerran myös kokonaisuutena.

Pari esimerkkiä: THL:n mukaan kunnissa valmistellaan maakunnittain terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa. Myös sosiaali- ja perhetyön näkökulma pitäisi olla mukana. Maassa toimii sosiaaliosaamiskeskusten verkko, joka nauttii valtionapua ja toimii mm. Kaste-hankkeissa toimijana alueittain vaihtelevasti. Terveystuololaissa luotiin sairaanhoitopiireihin perusterveydenhuollon yksiköt. Nämä tulisi kiireellisesti yhdistää ja maakunnallistaa.